

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

Undersøgelse

Det nationale forskningsinstitut for velfærd har lavet en undersøgelse af, hvor stor en betydning daglitlbud har for børnenes fremtid.

Side 5

Ikke alle elever lærer alt, men undervisningsdifferentiering kan bidrage til, at flere lærer mere.

Bodil Nielsen, cand.mag. og ph.d. i uddannelsesforskning

Side 4

Operation
Dagsværk

Unge gør en forskel.

Side 7

Driftsrådsvalget holder ikke i retten

Retssag

Dommer ser rigtig gode grunde til, at Skoleforeningens driftsrådsvalg skal erklæres ugyldigt.

Mere end 1400 ansatte i over 100 institutioner og afdelinger kan se frem til at driftsrådet skal vælges om.Den egentlige domsafsigelse sker først i et retsmøde i starten af februar 2015. Men allerede efter forligsmødet ved arbejdsretten i Flensborg, som fandt sted i sidste uge, er alle parter sikre på, at der skal finde et nyt driftsrådsvalg sted i Skoleforeningen. Det var Gymnasieskolernes Lærerfor-

ening i Sydslesvig, som anfægtede driftsrådsvalget i juni.

Det gjorde de af flere grunde, men arbejdsretsdommeren Carla Evers-Vosgerau hæftede sig især ved, at der ikke var blevet afholdt selvstændige driftsrådsvalg i de institutioner, der ligger mere end en times kørsel væk fra Flensborg. Denne mangel vejede i hendes øjne så tungt, at hun ikke mente, at det var nødvendigt at drøfte eventuelle andre forseeelser.

Helt entydigt

- Jeg frygter, at De kan se frem til et nyvalg, sagde dommeren henvendt til Skoleforeningens direktør Anders Molt Ipsen, som iagttog konflikten

mellem medarbejdergrupperne fra sidelinjen.

Men selvom dommerens vurdering var helt entydig, reagerede konflikternes parter ikke umiddelbart, som man havde forventet. I stedet for at glæde sig over at have fået medhold i klagen, foreslog gymnasielærernes advokat, at hele retssagen nu skulle udsættes i et år, så man kunne vende tilbage til forhandlingsbordet og finde frem til en ny aftale for driftsrådsstrukturen. Driftsrådets advokat, derimod, holdt fast i, at der skal holdes et retsmøde til februar, som efter alt sandsynlighed vil ende med, at der skal udskrives nyvalg af driftsrådet.

Baggrunden er, at gymnasielærerne vurderer, at de intet har at vinde ved et nyvalg. Retten har allerede i andre retsmøder slået fast, at hverken gymnasielærerne, Duborg-Skolen eller A.P. Møller Skolen har krav på et selvstændigt driftsråd. Gymnasielærerne kan kun opnå særrettigheder ved forhandlingsbordet og ønsker derfor nye samtaler med de andre medarbejdergrupper og Skoleforeningen.

Driftsrådet derimod har hele tiden arbejdet for, at der kun skal være et driftsråd i Skoleforeningen. At der ved et eventuelt nyvalg kan opstå et antal af mindre driftsråd i institutionerne langt væk fra Flensborg,

vurderer driftsrådet til kun at være et teoretisk problem. For sandsynligheden er stor, at de berørte institutioner slet ikke har en interesse i at danne selvstændige driftsråd. I stedet for kan de skrive under på, at de hellere vil deltage i driftsrådsvalget for hele organisationen.

De nuværende driftsrådsmedlemmer kan således se frem til et valg, der finder sted under de samme betingelser, som valget i sommer. At resultatet bliver det samme er derfor sandsynligt. Et nyt valg har også en økonomisk dimension, og det er her, Skoleforeningen kommer ind i billedet. Det er nemlig arbejdsgiveren, der skal betale alle omkostningerne.

ABC-Cafe på
biblioteket

Op imod 200 elever har været en tur på biblioteket for at lege med bogstaver

Læs mere side 3

bejde blev stoppet fra den ene dag til den anden.

- Lederen af ZKE har meldt ud, at de gerne vil hjælpe os, men at det kun er muligt, hvis de berørte børn først meldes ind i en tysk skole. Det burde være muligt at finde en løsning, der tager hensyn til mindretalsbørnenes tarv, uden at de skal forlade mindretallets skoler, sagde Olaf Runz.

SSW tager sagen op

SSWs gruppeformand i landdagen, Lars Harms, har sidenhen lovet at tage sagen op.

- Det må vi finde en løsning på, siger han.

Skoleforeningens formand, Udo Jessen, ser derfor positivt på, at der snart kommer bevægelse i sagen.

- Både den forhenværende minister og den nuværende viceminister har jo forstået, at det ikke giver mening, at vi ikke længere samarbejder. Hvis nu også SSW tager fat, er jeg positiv. Vi har jo lige igen oplevet, hvor stor en merværdi det har for Skoleforeningen, at SSW sidder med i regeringen. Det skete, da ligestillingen af vores skoler blev formuleret i en af de to puljer, der finansierer skolesocialarbejdet. Med hensyn til den anden pulje, som primært berører skolesocialarbejderne i grundskolerne, og hvor vi hidtil ikke er blevet tilgodeset, regner jeg med, at vi sammen med SSW ligeledes opnår ligestilling, siger Udo Jessen.

Enighed om at samarbejdet skal fortsætte

Pædagogik

Det giver ingen mening, at dansk-tysk skolesamarbejde er blevet stoppet. Skoleforeningen leder efter en politisk løsning.

Dansk Skoleforening for Sydslesvig tager nu igen initiativ til at få genetableret samarbejdet med de tyske institutioner, der tager sig af skolebørn med særlige behov. Samarbejdet er for et år siden blevet stoppet af undervisningsministeriet. Sagen blev forleden diskuteret på Sydslesvigsk Vælgerforenings hovedudvalgsmøde, som havde inklusion

som emne. Her var det viceministeren i undervisningsministeriet, Dirk Loßack, der præsenterede delstatsregeringens nye lov på inklusionsområdet. Og Dirk Loßack lyttede opmærksomt, da Skoleforeningens afdelingsleder, Olaf Runz, forklarede, at Skoleforeningen har svært ved at opfylde kravene om inklusion af børn med de forskellige særlige be-

hov, hvis ikke man kan trække på for eksempel »Zentrum für kooperative Erziehungshilfe (ZKE)« i Flensborg eller »Landesförderzentrum Schleswig-Holstein«.

Viceminister sat på sagen

- Beslutningen om at stoppe samarbejdet på disse områder er i hvert fald ikke gået over mit bord, bemær-

kede viceminister Dirk Loßack, og lovede at undersøge sagen.

Det samme gjorde den forhenværende undervisningsminister, Wara Wende allerede for godt et år siden, da hun blev gjort opmærksom på problemet, uden at der dog skete noget.

På hovedstyrelsesmødet forklarede Olaf Runz, at det hidtidige samar-

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Leg og læring går hånd i hånd

ABC-cafe

Stimulere sproget, forståelsen for bogstaver og ordleg på en sjov måde.

Siden 2012 har Dansk Centralbibliotek tilbudt en ABC-cafe til alle 1. klasser og ved samlæsning også 2. klasser på danske skoler i Sydslesvig. Cirka 180 skolebørn tog i år imod tilbuddet om et besøg i september i slutningen af oktober og starten af november. ABC-cafeer blev afholdt på bibliotekerne i Flensborg og i Husum.

Stimulere sproget

- Vi vil gerne aktivt stimulere sproget, forståelsen for bogstaver og ordleg hos børnene på en sjov måde. De skal få lyst til at lege med bogstaver og læse, fortæller børnebibliotekar Susanna Christensen, som har været med til at udvikle konceptet for ABC-cafeen.

- Samtidig vil vi selvfølgelig gerne vise de unge og deres lærere, at bør-

nebiblioteket er fuld af gode historier. Vi vil gerne skabe ejerskab og genkendelse i og til børnebiblioteket og inspirere børnene til at komme igen og tage forældre eller søskende med, siger hun. Under deres ophold i ABC-cafeen oplever børnene et sjovt mini-biblioteksorienteringsforløb med fokus på bogstaver, ord, sanser, krop og musik. Der er to ABC-forløb med forskelligt indhold men med ens rammer og værter fra børnebiblioteket. Der skal ledes efter bogstaver, kastes på dåser og bygges tårne, og så skal der selvfølgelig læses historier.

- Vi afsøger hele tiden nye muligheder for at styrke og videreudvikle vores måde at formidle det danske sprog og de gode historier på. ABC-cafeerne er en ny måde at nå indskolingsbørnene på. Sydslesvig er et stort geografisk område med mange danske skoler og vi vil gerne skabe et attraktivt tilbud og derved trække dem ind og besøge børnebiblioteket, siger Susanna Christensen.

- Vores tilbud bygger på mange

års formidlingserfaringer med biblioteksbesøg fra skoleklasser. Og er et forsøg på at udnytte og bruge de mange intelligenser og læringsstile som børn har. Lærerne og børnene som deltager i ABC-cafeerne, er glade for det og lærerne roser legene, som de bruger som inspiration til nye og anderledes indlæringsformer i skolen, siger hun.

God læring

Når man iagttager børnene, for eksempel fra den danske skole i Sørup, har Susanna Christensen helt sikkert ret. De er nærmest skuffet, hver gang en af legene er forbi. De hepper på hinanden, når der skal fiskes efter bogstaver, og sidde helt stille med hænderne foran munden, mens den ene bogstavklods efter den anden bliver sat på tårnet.

De er glade og de har det sjovt. Og det er sådan, man lærer bedst, er Susanna Christensen sikker på.

Leder

Kære forældre,

Nu er der kun 30 dage tilbage til børnenes sidste skoledag inden juleferien. Vi ser alle frem til, at juletidens fred og ro sænker sig over Skoleforeningens børn, medarbejdere, skolenes samarbejdsrådsmedlemmer og styrelsen. For som vi alle ved, er denne tid af året en meget travl tid, og alle har rigtig meget at se til i disse dage.

Mange af vores elever har lige været med til Operation Dagsværk, hvor flere tusinde elever fra hele Danmark og Sydslesvig hvert år frivilligt giver et dagsværk og tjener penge til fordel for et udviklingsprojekt. Eleverne lærer derved, at alle kan gøre noget og være med til at forandre noget - man skal bare komme i gang og vise engagement. Og det spiller ingen rolle, om engagementet udmunder i kropsligt arbejde (male vægge, stable brænde, vaske biler osv.) eller i en kreativ flashmob i Flensborgs gågade! Mange tak for jeres store engagement, der leverer tydeligt bevis på jeres sociale kompetence.

Skoleforeningen forvaltning har i disse dage fokus på at få genetableret samarbejdet med ZKE (Zentrum für kooperative Erziehungshilfe) og Landesförderzentrum Hören und Sehen. Jeg håber meget på, at det kan lykkes, så Skoleforeningen kan komme videre med at udarbejde inklusionskonceptet. For mig er det helt klart og væsentlig, at vores børn med særlige behov ikke må være tabere i et politisk spil!

Udo Jessen, formand

Skoleforeningens medarbejdere skal muligvis til at vælge et nyt driftsråd på grund af en formel fejl ved sidste valg. Jeg vil ad denne vej understrege, at det er meget vigtigt for mig, at medarbejderne ved Skoleforeningen har en stærk medarbejderrepræsentation. At arbejdsgiveren og de ansatte ikke altid er enige om alt ligger i sagens natur, og retten til at oprette driftsråd og fagforeninger har i starten af det forrige århundrede kostet blod, sved og tårer og er i dag kendetegnet for et socialt, humanistisk tænkende, demokratisk samfund.

Jeg håber, at de to uenige parter (driftsrådet og gymnasielærerne) inden for overskuelig tid kan finde frem til en bærbar løsning, som tjener alle medarbejders interesser.

På daginstitutionsområdet er der fortsat fokus på etableringen af vuggestuepladser. At gode læringsaktiviteter og pædagogernes faglighed er afgørende for børnenes fremtid opfattes af de fleste som en gammel travet. En ny undersøgelse, der giver et overblik over mere end 75 års international forskning på området, bekræfter dog denne sammenhæng. Det bestyrker mig i, at Skoleforeningens investeringer på vuggestueområdet er den rigtige vej og den rigtige måde at reagere på samfundets udfordringer. En god daginstitution er guld værd i forhold til barnets hele fremtidige liv.

REDAKTIONSKOMITE

Udo Jessen

Niels Ole Krogh

Anders Molt Ipsen

Redaktion og layout:

Daniel Dürkop

Tlf. 0461-5047104

Kommunikation@skoleforeningen.org

Biograf kun for børn

Film

Børnefilmfestival i tre sydslesvigske biografer.

2190 elever fra 28 sydslesvigske skoleklasser var i år med til den rullende filmfestival Buster på farten, som efterhånden traditionelt også stopper op i Sydslesvig. Ved siden af UCI Kinowelt i Flensborg og Capitol i Slesvig blev der i år for første gang også vist film i kino Center i Husum. Det har man været meget glad for på vestkysten. For 1. og 2. klasse blev der vist filmen » Alle tiders legetøj« hvor bamsen Kooky skal finde vej hjem fra en losseplads. I filmen Mission Sputnik drømmer Frederike og hendes venner, der bor i DDR om at

blive astronauter. Den blev vist for 3. og 4. klasse. 5. og 6. klasse så filmen Giraffada om den 10-årige Ziad og Palæstinas eneste tilbageværende zoologiske have.

Efterbehandling

Filmene er blevet efterbehandlet med undervisningsmateriale, der giver inspiration og konkrete forslag til at arbejde med analyse af filmiske virkemidler og dramaturgi. Opgaverne er relateret til en række fælles mål for dansk, bl.a. analyse, argumentation, perspektivering, informationssøgning samt mundtlig og skriftlig fremlæggelse.

- BUSTER på farten filmene vises som regel på originalsproget med dansk dub, det vil sige en dansk for-

tællerstemme - filmene er ikke synkroniseret. Med hensyn til »Mission Sputnik« der er en tysk produceret film, havde vi drøftet, at det sandsynligvis er lidt forvirrende for vores elever at lytte til den danske stemme, der taler hen over de tyske originalstemmer, fordi vores børn jo også forstår originalstemmerne. Af den grund har vi valgt at vise filmen på originalsproget uden dansk dub. Vi er selvfølgelig klar over, at én af grundene til at vi startede med BUSTER på farten var, at vores børn og unge kan få mulighed for ud over at se en rigtig god film også at høre dansk, men vi vil på den anden side også meget gerne gøre vores bedste for at give vores elever den bedst mulige filmoplevelse, siger Gabriele

Biografen i Husum var i år for første gang med til at vise børnefilm.

Fischer-Kosmol. Projektet er blevet realiseret med støtte fra Slesvigsk Samfunds Fond,

Skoleforeningen og Center for Undervisningsmidler.

Genvalg til Ute Clausen

Valg

Ute Clausen er blevet genvalgt til handicapstillidsrepræsentant i Skoleforeningen. Hun skal varetage hvervet de næste fire år.

Ute Clausen er ansat som skolesekretær på Husum Danske Skole. Hendes suppleanter er Astrid Jensen, som er lærer på Jens Jessen-Skolen i Flensborg og Mette Christesen, som arbejder i informationsafdelingen i Center for Undervisningsmidler.

Handicaptillidsrepræsentanten er valgt af de handicappede medarbejdere til at bistå og rådgive handicappede og syge medarbejdere ved problemer på arbejdspladsen, ved sygdom – herunder BEM samtaler og efterfølgende forløb, anerkendelse af handicapstatus samt alment ved arbejdsrelaterede forhold både internt og ved eksterne myndigheder.

Skoleforeningens handicaptillidsrepræsentant, Ute Clausen

FOTO: A.P. MØLLER SKOLEN

RECEPTION

I anledning af Per Gildbergs fratrædelse som formand for Dansk Skoleforening for Sydslesvig inviteres til en reception

**fredag den 12. december 2014 kl. 16-19 i
Duborg-Skolens festsal (Ritterstr. 27, Flensborg).**

Tilmelding udbedes senest 28. november 2014 per mail til Sabine.Oetzmann@skoleforeningen.org eller per telefon +49(0) 461 5047-111.

Med venlig hilsen

Udo Jessen
Udo Jessen

Anders Molt Ipsen
Anders Molt Ipsen

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

Undervisningsdifferentiering

Fra 1. august 2014 har undervisningsdifferentiering fået en mere central placering i den slesvig-holstenske skolelov, og Skoleforeningen har på den baggrund bedt lektor Ph.d. Bodil Nielsen om at skrive en artikel om emnet som en håndsrækning til lærerne og lederne for at styrke dialog og overvejelser om, hvad det vil sige at tage højde for undervisningsdifferentiering. Artiklen »Læringsmål og undervisningsdifferentiering« af Ph.d. Bodil Nielsen er udarbejdet for at styrke indsatsen for undervisningsdifferentiering på skolen. Artiklen kan sammen med mange andre tiltag være med til at tydeliggøre, hvorfor det er et vigtigt at tage højde for undervisningsdifferentiering i planlægning, gennemførelse og efterbehandling af undervisningen.

ved **Ph.d. Bodil Nielsen**

Ikke alle elever lærer alt, men undervisningsdifferentiering kan bidrage til, at flere lærer mere. I denne artikel er der fokus på læringsmål, elevers forskellige forudsætninger på tværs af fag og lærerens muligheder for at indrette opgaver og vejledning efter forskellige typer af behov for støtte og udfordring.

Et princip

Undervisningsdifferentiering er et princip, som læreren planlægger og gennemfører undervisning ud fra: Der er fælles mål for, hvad eleverne skal arbejde hen mod at lære. Alle skal nå så langt som muligt i retning af de fælles mål, men eleverne har ikke samme forudsætninger, hvad angår det nye, som de nu skal lære i et undervisningsforløb på måske to-tre uger. Nogle elever kan og ved allerede noget på det bestemte område, andre ved og kan ikke i forvejen ret meget på området. Det skal læreren tage hensyn til i sin tilrettelæggelse af undervisningen: Hvem kan nok allerede noget, så de hurtigt kan udvide med flere nuancer, større dybde, og hvem skal nok begynde med noget mere grundlæggende, før de også undervejs når frem til flere nuancer?

Dertil kommer, at eleverne lærer på forskellige måder. Nogle typer forklaringer og opgaver hjælper nogle elever i deres læreproces, andre elever lærer bedst hjulpet af andre former for forklaringer og opgaver. Også det skal læreren overveje i tilrettelæggelsen og gennemførelsen af undervisningen: Hvordan kan undervisningen så godt som muligt støtte og udfordre de konkrete elever med netop de forudsætninger og de måder at lære på, så de når så langt som muligt i retning af de fælles mål?

Med blik for forskelligheder

Læreren kan ikke undervise i det samme på 25 forskellige måder, så det passer nøjagtigt til 25 forskellige elevers forudsætninger og måder at lære på, men ud fra den viden og de antagelser, læreren har om, hvad eleverne allerede kan og ved, kan han eller hun tage udgangspunkt i tre-fire forskellige typer af forudsætninger på det givne faglige område, som er karakteristiske for de konkrete elever. Tilsvarende kan læreren ikke have fuldstændig styr på 25 elevers forskellige måder at lære på, men han eller hun kan observere og tale med eleverne om, hvordan de bedst lærer, og bruge det som grundlag for at vurdere, hvilke læringsveje der kan være gode for grupper af elever. Ud fra det kan læreren vælge tekster, eksempler, opgavetyper, egne oplæg m.m.

Det er vigtigt, at læreren bevarer et skarpt blik for, at elevers forudsætninger kan ændre sig. En elev, der på ét tidspunkt har spinkle forudsætninger på et bestemt fagligt delområde, kan på et senere tidspunkt have bevæget sig et godt stykke fremad. En anden elev, der på ét klassetrin var dygtig inden for et område, bevæger sig måske derefter i en periode kun langsomt fremad. Med andre ord: Elevernes forudsætninger inden for et bestemt fagligt område må ikke betragtes som statiske.

Læringsmål

Der skal være tydelige læringsmål. Det er der flere gode grunde til. Det er læringsmålene, der skal være styrende for lærerens tilrettelæggelse af undervisningen: Hvad kan bedst hjælpe eleverne til at lære? De skal være sigtepunkt for undervisningsdifferentiering: Hvilke forudsætninger har betydning i forhold til netop de mål, og hvordan kan forskellige måder at lære på tilgodeses? Og læringsmålene skal være det, der evalueres i forhold til undervejs og ved afslutningen af et forløb: Hvad ser det ud til, at eleverne har lært, og hvad så ud til at hjælpe dem til at lære? Dertil kommer, at læringsmålene skal være tydelige for eleverne: Hvad er det, det er meningen, jeg skal lære, og hvad bliver jeg vurderet på? Læringsmål skal formuleres tydeligt for at være gode sigtepunkter for læreren og eleverne.

I nogle sammenhænge er mål formuleret som noget, eleverne skal *opnå kendskab til, viden om, forstå* eller måske *blive bevidste om*. Når mål er formuleret så åbent, givewr det læren mulighed for at fortolkning, men de åbne formuleringer gør det også nødvendigt, at læreren omsætter dem til mere præcise formuleringer, der kan være velegnede som styringsredskaber for et bestemt undervisningsforløb på fx to-tre uger. Hvad vil det sige 'at kende', 'at have viden om' osv.? Hvordan skal eleverne *vis*e, at de kender, forstår eller er bevidste om noget? Læringsmålene skal formuleres tydeligt, sådan at det er det, læreren vurderer elevernes forudsætninger i forhold til, det læreren vælger materialer og metoder ud fra, og det læreren evaluerer elevernes læringsudbytte i forhold til.

Kompetencer, viden og færdigheder

Eleverne skal gennem deres arbejde med fag og tværfag tilegne sig en række kompetencer. Begrebet kompetence kan opfattes på forskellige måder. Her ses det at have kompetence på et bestemt område som det, at man er i stand til at *bruge sin viden og færdigheder i samspil* ved løsning af opgaver i *praksissituationer*. De overordnede mål for skolens fag er altså, at eleverne tilegner sig en række kompetencer og dermed, at de skal tilegne sig færdigheder og viden, som de skal kunne bruge.

Når læreren formulerer mål for sin undervisning, skal det være med kompetencerne for øje, men målene for det enkelte forløb på måske to-tre uger skal ikke formuleres så bredt som kompetencemålene i faghæfterne for de forskellige fag. De skal være langt mere specifikke og vise, hvad der er det nye, eleverne skal lære i netop dette forløb, som bygger oven på det, de (fleste) allerede kan. De specifikke læringsmål for netop dette forløb og de specifikke læringsmål for klassens andre forløb skal tilsammen dække det, der kan give eleverne grundlag for at nå kompetencemålene.

Formulering af læringsmål

Det er det, læringsmålene skal afspejle: *Hvad er det nye, eleverne skal lære i dette undervisningsforløb på nogle uger, som bygger oven på det, de (fleste) allerede kan?* Samtidig er der færdigheder og viden, de har arbejdet med tidligere, som de også skal bruge i dette forløb og blive mere sikre i.

Læreren skal formulere læringsmålene for det enkelte forløb så tydeligt som muligt. Det er ikke nok at bruge en bred vending og sige, at eleverne skal tilegne sig viden om det og det, men læreren skal zoome ind på, hvad eleverne skal kunne med netop den viden, de skal tilegne sig i dette konkrete forløb. Ét mål kan være, at eleverne skal kunne *gengive* en bestemt viden, nogle fakta og forklaringer. Men målet er mere end det. Eleverne skal også lære at *bruge* deres viden: Målet for et undervisningsforløb kan fx være, at de lærer at bruge deres viden

til at *forklare eksempler, udregne, sammenligne, analysere* noget bestemt eller måske også *argumentere fagligt* og *vurdere*. Læreren skal med andre ord formulere, hvilke mål der er for de *færdigheder* som elevernes *viden* skal bruges til. Dermed peger målene også i retning af kompetencerne.

Lærerens beredskab

Alle elever skal nå så langt som muligt i forhold til de fælles mål, men eleverne begynder ikke samme sted og når ikke lige langt. Derfor skal læreren have gennemtænkt, hvad der kan opfattes som forskellige niveauer i det nye, eleverne skal lære i dette forløb. Hvad er det allermost centrale, som helst alle elever skal kunne vise, at de har forstået og kan bruge i en enkel udgave? Hvad er det mere nuancerede og komplekse, som så mange som muligt skal bygge udenom kernen? Og hvad kan være det, som nogle elever måske når frem til at kunne udbygge yderligere med? Man kan betragte det som koncentriske cirkler, hvor målet er, at alle tilegner sig kernen, og at så mange som muligt tilegner sig cirklerne udenom, en eller flere. Det forudsætter, at læreren har gjort sig klart, hvad han opfatter som kerne-mål, og hvad han mener er mål, der bygger videre som cirkler uden om kernen.

Kernen i et forløb i natur/teknik kan være, at alle elever kan gengive hovedtræk i en grundlæggende viden om en dyrearts levesteder og bruge det i en enkel undersøgelse af et tydeligt eksempel. Andre elever tilegner sig mere detaljeret viden og bliver i stand til at undersøge mindre tydelige og mere komplekse eksempler. I et forløb i dansk i skriftlig fremstilling er kernen, at alle elever skal lære at overveje og formulere sig om, hvad en bestemt målgruppe nok kan og ved, og indrette en instruerende tekst efter det. Nogle elever lærer at formulere sig om og i tekster til en forholdsvis enkel situation og målgruppe, fx en rutebeskrivelse, andre kan formulere sig om og i tekster til en mere kompleks situation og en mere sammensat målgruppe.

Der er altså dermed en kerne, der er fælles for klassen, og læreren kan differentiere ved at give nogle elever forklaringer og opgaver, der passer til, at de er i gang med at tilegne sig det, der er kernen i forløbet. Andre får forklaringer og opgaver, der passer til, at de bevæger sig ud ad til cirklerne udenom, hvor forklaringer, tekster, eksempler og opgaver stadig handler om det samme, men er mere komplekse.

Elevers forudsætninger

Med undervisningsdifferentiering er de fælles læringsmål sigtepunktet, og elevernes forskellige forudsætninger er udgangspunktet. Derfor er der grund til at overveje, hvilke elevforudsætninger der er relevante i forhold til et konkret forløb, og hvordan elevernes forudsætninger typisk kan være forskellige.

Det er klart, at nogle elever kan have svært

ved stort set det hele inden for et fag, og nogle elever kan være gode til det hele, men der er først og fremmest mange elever, som er gode til nogle områder i et fag og mindre gode til andre områder. Det er elevernes forudsætninger inden for det område, de lige nu skal i gang med at lære mere om, der er relevante. Samme elev vil i forhold til nogle læringsmål inden for et fag allerede være godt på vej, men vil i forhold til andre læringsmål i et andet forløb have færre forudsætninger og derfor skulle begynde længere fra læringsmålet.

Når man vil gennemføre differentieret undervisning, er det altså vigtigt at forholde sig til forskelligheder på to led: Forskellige elever har forskellige forudsætninger – og samme elev har gode forudsætninger på ét område og spinkle forudsætninger på et andet. Det er ofte misvisende at tale om 'en svag elev', 'en mid-del elev' og 'en dygtig elev' som en generel karakteristik af en elev i forhold til alle områder inden for et fag. Med henblik på differentiering er det i stedet relevant at læreren får så godt indblik som muligt i, på hvilke delområder eleven er svag/middel/dygtig, med henblik på at vurdere, hvor eleven har brug for støtte, og hvor der er mulighed for at bringe eleven videre med faglige udfordringer.

Læs 2. del af Bodil Nielsens oplæg i næste udgave af Fokus.

Læs mere i Bodil Nielsen: *Læringsmål og læringsmåder. Undervisningsdifferentiering i praksis*. Gyldendals Lærerbibliotek 2013

Bodil Nielsen er cand.mag. og ph.d. i uddannelsesforskning. Hun har i en årrække undervist i læreruddannelsen på N. Zahles Seminarium og i forlængelse af det med undersøgelser af læreruddannelsen, specielt praktik. De seneste år har hun arbejdet med efteruddannelse af lærere og projekter i skolen med fokus på læringsmål, undervisningsdifferentiering og evaluering. Bodil Nielsen er forfatter til en række bøger og artikler om danskfaget, praktik, faglig evaluering, vejledning og senest læringsmål.

FOTOS: KATRINE HOOP

Spil Dansk Dag på Søndertorv.

Spil Dansk Dag

Musik

Elever fra de danske skoler i Sydslesvig var med til at gøre Spil Dansk Dagen 2014 til en stor oplevelse.

På den sydslesvigske vestkyst blev Spil Dansk Dagen den 30.10 fejret med en flot koncert i Mariekirken i Husum, hvor børnekoret fra vestkystskolerne gav publikum en fantastisk oplevelse.

I Flensborg samlede Spil Dansk Dagen børn og voksne til fællessang på Søndertorv med Eberhard von Oettingen og Ture Pejtersen som konferencierer.

Jaruplund Danske Skole, Jørgensby-Skolen, Harreslev Danske Skole, Cornelius Hansen-Skolen, Trene-Skolen, Store Vi Danske Skole og Kobbermølle Danske Skole samt børn fra Nystadens Vuggestue sang med på et smukt udvalg af gamle og nye danske sange. Til Tim Christensens

Mek Pek, Søn & Onkel Tot på Oksevejens Skole

Lærke Futtrup og Jannek Becher.

»Right next to the right one« fik de hjælp af Lærke Futtrup og Jannek Becher fra Cornelius Hansen-Skolen. Og der kom fart over feltet, da hip-hop-danserne fra Cornelius Hansen-Skolen fyrede op med »Barbie Girl« og fik de fremmødte til at danse med. På Oksevejens Skole fik eleverne samme dag en fantastisk oplevelse med skolekoncert med Mek Pek, Søn & Onkel Tot. Oksevejens Skole var nemlig den heldige vinder af den skolekoncert, Spil Dansk Dagen udlodder i Sydslesvig. Også Store Vi Børnehave var blandt de heldige vindere i år og havde glæde af en børnehavekoncert med bandet SCAT-CATS dagen forinden.

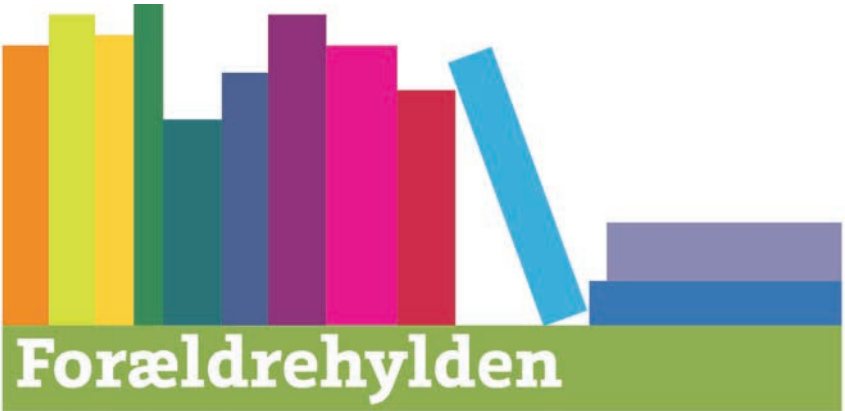
Fortsatte fredag

Om fredagen fortsatte musikprogrammet med en koncert med Big Bonn Special på A. P. Møller Skolen, som samlede mere end 150 mennesker. Det var fra den æstetisk profils 12. årgang, der både havde planlagt aftenen, stod for mad og drikke og bidrog til koncerten som kor og solister.

FOTOS: CHRISTIAN PRASNO

SCAT-CATS i Store Vi-Vanderup Børnehave.

Guide til nybagte forældre

Skal I snart være, eller er I lige blevet forældre? Og har I en masse spørgsmål, omkring hvordan man skal tackle det?

Det er en stor omvæltning at blive forældre første gang, og I får brug for tid sammen til at lære barnet at kende og til bare at nyde, at alting er veloverstået.

Til dette er der kommet en fin emneliste med bøger til nybagte forældre, som kan findes på vores hjemmeside www.dcbib.dk.

Her er gode råd til den gravide, den ammende, faderen og om babyen og dens udvikling i leg, sprog mm.

Bøgerne kan lånes på vores biblioteker i Sydslesvig.

Inge Marie Bordinggaard Elechukwu
Børnebibliotekar ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig.

Vores nye ledere

Min institution: Jørgensby-Skolen
Navn: Sølvi J. Koch
Alder: 57 år

Familieforhold: Gift, to drenge (24 og 27 år)

Jeg kommer oprindeligt fra: Tinglev, Danmark

Jeg er blevet leder i Sydslesvig fordi: Jeg har familære relationer til Sydslesvig, fordi jeg er optaget af kulturen og mindretallets sameksistens med flertallet.

Mine fritidsinteresser er: Læse, sport, camping

Min yndlingsbog/film/musik: Jeg kan for tiden godt lide at læse krimier og fantasy. Min yndlingsgruppe og yndlingsmusik er og bliver: Deep Purple med »Child in Time«.

I skolen var jeg bedst til: Sport, dansk, sprog

Jeg har før arbejdet som: Lærer, skoleleder

Min institution: Frederikstads børnehave og vuggestue
Navn: Mette Sofie Møller
Alder: 44

Familieforhold: Gift, 3 børn

Jeg kommer oprindeligt fra: Danmark, Sønderborg

Jeg er blevet leder i Sydslesvig fordi: Jeg syntes det er spændende at arbejde inden for det danske mindretal. Desuden er jeg glad for arbejdet med børn.

Børn har gavn af det de lærer i dagtilbud - resten af livet

Undersøgelse

Gode læringsaktiviteter og pædagogernes faglighed er afgørende for børnenes fremtid. Det viser en ny SFI-rapport, der giver et overblik over mere end 75 års international forskning på området.

Hvis børn har gået i en god daginstitution, så klarer de sig bedre resten af livet, når det gælder uddannelse og job. Færre bliver kriminelle eller får overførselsindkomst.

Men hvad er en god daginstitution? Ifølge SFIs (Det nationale forskningsinstitut for velfærd) nye forskningsoversigt over forholdene i forskellige lande, er gode læringsaktiviteter og pædagogernes faglighed samt inddragelse af forældrene afgørende for kvaliteten. Og især til gavn for udsatte børn.

Fokus på læring

Læringsaktiviteterne skal udvikle børnenes intelligens, nysgerrighed og motivation. De skal være alderssvarende og have fokus på det enkelte barns udvikling. De skal ikke kun foregå i afmålte tidsrum, men også indgå i de daglige rutiner, når børnene fx spiser og tager tøj på. Gode læringsaktiviteter betyder også, at børnene får et mere positivt syn på sig selv og evnen til at lære nyt.

Engagement og fagligheden

Rapporten viser desuden, at samspillet mellem barn og voksen er afgørende for kvaliteten i daginstitutionerne. Både antallet af børn pr voksen og antallet af børn i en gruppe har betydning for, hvor godt børnene trives og udvikler sig. Og det har betydning, at pædagogerne har både gode grunduddannelser og videreuddannelse. Men derudover er

FOTO: MARTINA METZGER

Det nationale forskningsinstitut for velfærd har undersøgt dagtilbudenes indflydelse på børnenes fremtid.

det også vigtigt, hvordan pædagogerne bruger deres faglighed. At de har fokus på det enkelte barns udvikling og at de bruger deres faglighed til at udvikle gode læringsaktiviteter.

Forældre i lære

Især for udsatte børn er det vigtigt, at forældrene bliver bedre til at understøtte barnets udvikling, for forældreinvolvering forstærker ifølge rapporten den positive effekt på bar-

net. Det kan fx være ved, at læringsaktiviteterne bliver videreudviklet i hjemmet med pædagogernes hjælp. - Forældreinddragelse kan være et interessant bidrag til debatten herhjemme - især set i forhold til udsat-

te børn, siger seniorforsker Mogens Nygaard Christoffersen. Forskningsoversigten er udarbejdet med økonomisk støtte fra BUPL. Rapporten kan downloades på www.sfi.dk.

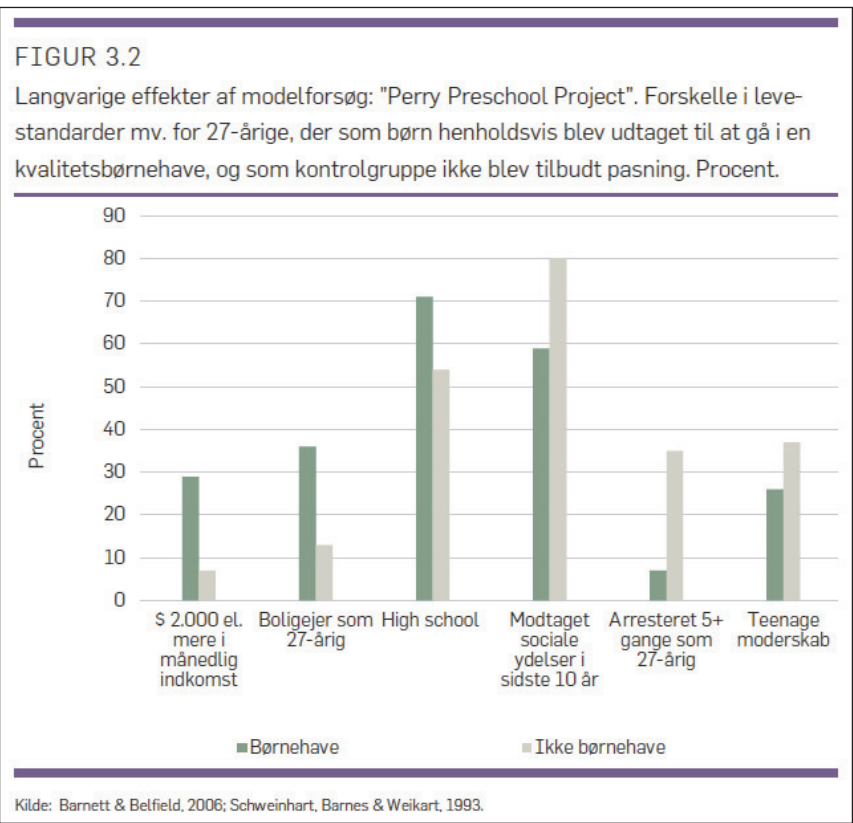
Resultater, perspektiver og grundlag for undersøgelsen

Resultater

Kvaliteten af interaktionen mellem voksen og barn er den mest betydningsfulde enkeltfaktor i børneinstitutionen for barnets intellektuelle udvikling. De voksne kan bidrage med mere samtale mellem voksne og børn samt tilføje flere uddannelsesaktiviteter i form af udfordrende lege, der udvikler sociale, følelsesmæssige, og kognitive færdigheder. Barnet lærer mest af at være aktiv initiativtager, hvor de voksne kan facilitere deres interessefelter, deltage i aktiviteterne og stille relevante spørgsmål og hjælpe dem til at udvikle deres aktiviteter.

Børnehavens langvarige effekt i forhold til uddannelse skyldes antageligt ikke alene øgningen i børnenes intelligens, nysgerrighed og motivation, men også børnenes udvikling af et mere positivt syn på sig selv og egne fremtidsmuligheder. Ved skolestart havde børnehavebørnene således en større tiltro til deres egne evner til at lære noget nyt, end børnene i kontrolgruppen. Især forblev effekten mere langvarig, hvis børnene fortsatte fra børnehaven i skoler af en høj kvalitet.

Indsatsen i modellforsøgene er velbeskrevet og vidner om mange fælles træk, men også om meget forskellige indsatser, der blev tilpasset forældrenes daglige livsvilkår. De

Undersøgelse i den us-amerikanske by Perry.

forsøg, der gav de signifikante resultater, havde brugt mange ressourcer på at forbedre mødrenes tilknytning til arbejdsmarkedet. Forældreinddragelsen betød også, at de lærerige lege med pædagogernes hjælp kunne blive videreudviklet i hjemmet. Forældreinvolvering var med til at for-

stærke den positive effekt på barnet.

En ændring af normeringerne til færre børn pr. voksen har vist sig at gøre de voksne mere sensitive og opmærksomme, og børnene bliver tilbudt flere udviklingsrelevante aktiviteter og lærerige lege. Det giver og-

så en hyppigere interaktion mellem det enkelte barn og den voksne, hvor barnet er engageret i samtale med de voksne. Resultaterne af den større opmærksomhed ses også i børnenes sproglige og kognitive udvikling. En højere normering er også associeret med færre stresssymptomer hos barnet samt færre adfærdsvanskeligheder og konflikter børnene imellem.

Personalets uddannelseskvalifikationer viste en tydelig sammenhæng med deres interaktion med børnene. I en børnegruppe, hvor personalet havde en relevant uddannelse, kunne man se, at den ledende pædagog brugte relativt mere tid sammen med børnene, børnene udviste bedre samarbejdsevner og udholdenhed ved opgaveløsninger og var sjældnere inaktive. Børnene klarede den personlige skoleparathedstest bedre i de børnegrupper, hvor personalet havde en relevant uddannelse.

Perspektiver

Dagpasning af høj kvalitet kan være med til at fremme mødres deltagelse på arbejdsmarkedet og til at styrke børns sociale, kognitive og emotionelle udvikling. På langt sigt kan deltagelse i en højkvalitetsbørnehave mindske kriminalitet, forbedre barnets uddannelsesniveau og forbedre senere job- og indtjeningsmuligheder. Endelig er det ikke kun

en enkelt generation, som får glæde af denne investering, men også de fremtidige generationer på grund af den medfølgende positive sociale arv fra den ene generation til den næste. Alt i alt peger resultaterne på, at det samfundsøkonomisk kan betragtes som en fornuftig investering at sende børn i højkvalitetsdagpasning. De økonomiske gevinster i en dansk kontekst kan dog ikke forventes at være lige så store som i et samfund med et svagere socialt sikkerhedsnet og en mindre tradition for kvalitetsdagpasning til de ressourcetsvage grupper.

Grundlag

Forskningsoversigten baserer sig på en omfattende litteratursøgning, der er foregået over et længere tidsrum og afsluttet marts 2014. Gennemgangen inddrager også de første danske litteraturoversigter, der beskriver de danske og udenlandske børnehaveundersøgelser helt tilbage fra 1930'erne. Ved hjælp af systematiske søgemetoder og kontakt med andre forskere har vi søgt at mindske eventuelle skævheder i udvælgelsen af undersøgelser.

Unge arbejdede for en god sag

Unge i arbejde

Operation Dagsværk støttede i år projekt om seksuel selvbestemmelse i Kenya.

Unge fra Duborg-Skolens 10 til 13 årg deltog i år i Operation Dagsværk. Mens største delen fandt sig et traditionelt job, hvor de samlede løv, ryddede kældre op eller malede reoler, gik 11. årg på skolen nye veje. I en flashmob optrådte de på Søndertorv i Flensborg for at samle penge sammen hos forbipasserende. Samtidigt havde de på forhånd samlet godt og vel 1000 euro sammen hos sponsorer som Stadtwerke, Nordschrott, Schur, Sand-Jensen, Odore de mare, Druckrei Nielsen og SSF. (se videoen på www.skoleforeningen.org/od2014)

Prøve noget nyt

- Vi ville gerne prøve noget nyt. At komme ud til så mange som muligt med vores budskab og få lidt mere opmærksomhed end hvis vi bare arbejder en dag. Det er så at sige et nyt bud på Operation Dagsværk, fortæller Christian, Henriette og Rebecca fra årgangen.

Hvor mange penge Operation Dagsværk har samlet i Sydslesvig og i Danmark, er de frivillige lige for tiden i gang med at tælle sammen. - Det kan tage lidt tid, inden alle pengene er nået frem, har erfaringen vist, forklarer Mads Volquardsen fra Operation Dagsværks central i København.

I år blev Operation Dagsværk gennemført til fordel for et uddannelses- og kapacitetsopbygningsprojekt for unge LGBT'ere (Lesbians, Gays, Bisexuals & Transgender) i Kenya. I Kenya oplever unge, som forelsker sig i deres eget køn, at blive udstødt af familien, bortvist fra deres skole, nægtet medicinsk behandling og udsat for trusler, fængsel, vold og seksuelle overgreb. Det samme gælder transkønnede, maskuline piger, feminine drenge og andre unge, som bryder den traditionelle opfattelse af kønsrollerne. Operation Dagsværk arbejder i 2014 sammen med Sex & Samfund og deres fire kenyanske partnere - Gay Kenya Trust, Nyarwek, Kenya Human Rights Commission og Family Health Option Kenya. - Sammen uddanner vi 500 LGBT-

unge til forandringsaktører, for at styrke dem i deres kamp for bedre vilkår og lige rettigheder for LGBT-personer i Kenya. Igennem allerede eksisterende LGBT-organisationer vil de blive trænet i at gå i dialog med politikere og beslutningstagere indenfor sundhedsvæsenet og uddannelsessystemet. De vil sætte fokus på overtrædelser af basale menneskerettigheder og på de personlige og samfundsmæssige omkostninger den omfattende diskrimination afstedkommer, fortæller Mads Volquardsen.

Forandringsaktører

Forandringsaktørerne bliver trænet i at bruge og påvirke de kenyanske medier og herigennem nå ud til ca. 100.000 modtagere i den brede kenyanske befolkning. Ligeledes vil de blive rustet til selv at træne yderligere 2400 andre LGBT unge i de rettigheder, de har i henhold til den kenyanske forfatning og de universelle menneskerettigheder. Projektet vil yderligere etablere et eller flere "safe spaces", hvor LGBT unge kan søge tilflugt og modtage personlig rådgivning, vejledning og støtte. Ligeledes kapacitetsopbygges de lokale partnerorganisationer så projektets aktiviteter og fokus forankres i det kenyanske LGBT-miljø, som samtidig styrkes via projektarbejdet.

11. årg. var med i en flashmob på Søndertorv i Flensborg.

Emma, Line og Nadia fra 10. årg. malede reoler på biblioteket

OPERA
TION
DAGS
VÆRK

Indsamlingen er til fordel for homoseksuelle i Kenya.

Om Operation Dagsværk

- Operation Dagsværk er eleverne på de danske ungdomsuddannelsers egen oplysnings- og solidaritetsorganisation. Unge frivillige udvikler og gennemfører årligt en oplysningskampagne målrettet eleverne på de danske ungdomsuddannelser. Kampagnen relaterer sig til og er til fordel for et internationalt udviklingsprojekt, der udføres af en dansk udviklingsorganisation som for eksempel IBIS, Folkekirkens Nødhjælp eller Mellempfolkeligt Sammenvirke. Et udviklingsprojekt der suverænt vælges af eleverne selv.
- Operation Dagsværk er en udpræget græsrodsorganisation, som består af grupper af aktive elever på de danske ungdomsuddannelser. Vi kalder ganske enkelt disse grupper for "Dagsværk-grupper". Dagsværk-grupperne er kernen i Operation Dagsværk. Grupperne er selvbestemmende og laver forskellige former for kampagnearbejde til fordel for det valgte projekt ude på de enkelte skoler.
- Oplysningskampagnen munder ud i Dagsværkdagen, hvor flere tusind elever på de danske ungdomsuddannelser frivilligt giver et dagsværk til fordel for årets udviklingsprojekt. Mange forbinder udelukkende Operation Dagsværk med denne dag, men Dagsværkdagen er blot kulminationen på vores landsdækkende kampagne. Operation Dagsværk arbejder året rundt.
- Der bliver samlet ind til det valgte projekt på den årlige Dagsværkdag. Efterfølgende gennemføres projektet over en årrække af den udviklingsorganisation, der står for projektet. Dette sker i samarbejde med lokale partnerorganisationer. Operation Dagsværk monitorerer løbende implementeringen af projektet og dets resultater og fortæller de danske elever, hvordan det går med det projekt, som de har arbejdet for.

Max og Mads fra 13. årg. samlede løv.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Bodil Vogel med sit tiltrædelsesinterview fra 1979

Lad børnene være skabende

Pensionering

Bodil Vogel er en af dem, der har skabt noget nyt på daginstitutionsområdet.

Den 18. november var sidste arbejdsdag for Bodil Vogel, som igen-nem de seneste 23 år har været børnehaveleder i Rendsborg Børnehave. Inden da var hun i 12 år fritidshjemslederen i byen.

Bodil Vogel kom således til Syd-slesvig i 1979. Det var kærligheden, der drev hende herved, som hun selv udtrykker det. Hendes kæreste og senere mand Günther kom fra Vest-Berlin, men der ville Bodil ikke bo, og da Günther dengang ikke talte godt nok dansk til at flytte til Dan-mark, mødtes de på midten.

- Og det var Sydslesvig, fortæller Bodil Vogel.

De voksne styrede

I et tiltrædelsesinterview i Flensborg Avis blev hun spurgt om sine mål med hensyn til det pædagogiske arbejde. Hun svarede: Det væsentlige er, at jeg vil forsøge at fremme det skabende arbejde. Jeg er interesseret i arbejdsprocessen, at give de unge frie hænder, og forsøge at overbevi-se dem om, at det, der frembringes ikke nødvendigvis behøver at være

perfekt, pænt og ordentligt, sagde hun dengang. Set i bagspejlet, føler hun nu, 35 år senere, at hun faktisk har stået fast ved dette mål.

- Det er stadig det, jeg tror på. Vi skal være gode til også at udvikle børnenes kompetencer og færdighe-der, når det gælder kreativitet eller arbejdet med hænderne. Vi er ikke lige bogligt begavet alle sammen, si-ger Bodil Vogel.

Det er faktisk også på dette om-råde, Bodil Vogel ser de største om-væltninger med hensyn til pædago-gikken, ser man tilbage på de sene-ste årtier.

- Dengang jeg startede som pæda-gog, var arbejdet med børnene me-get produktorienteret. Det var de voksne, der styrede. I løbet af årene er børnene blevet mere selvproduce-rende. Samtidig er den pædagogiske tilgang med handleplaner, kurser og det sproglige arbejde selvfølgelig en helt anden, siger hun.

Det har altid været vigtigt for Bo-dil, at være med til at skabe udvik-lingen. Et godt eksempel er »bør-neyoga«, som startede som et projekt i hendes børnehave, og via »bytte vi-den cafeen« nåede at blive til et kur-sus for børnehavepædagoger i hele Sydslesvig.

Bodil er krævende. Hun stiller krav til sig selv, medarbejderne og foræl-

drene.

- Heldigvis har jeg altid haft rigtigt gode medarbejdere, siger hun. Men hun savner en gang imellem det sammenhold, der var ikke mindst i mindretallet, da hun var ung leder og formand for den lokale ungdoms-forening.

Fællesskabet

- Dengang var aktivitetsniveauet en del højere. Vi lever i en tid, hvor fæl-lesskabet har lidt under, at mange dyrker individualismen. Man gør ting, der er godt for en selv eller ens børn. Fællesskabet spiller her en mindre rolle. Forældre fokuserer meget på deres barn i stedet for på børnehaven som helhed, siger Bodil Vogel.

I sommerferien er Bodil Vogel flyt-tet til et lille rækkehus i Flensborg.

- Jeg havde lyst til at være tættere på min søn, der bor i Flensborg og desuden har jeg jo boet lige overfor børnehaven i alle årene. Jeg kunne ikke rigtigt se mig selv sidde på ter-rassen og høre børnene hele dagen. Det havde været for underligt. Det her bliver et helt nyt livsafsnit, si-ger hun.

Jubilarer i Skoleforeningen

Jubilæum

Mangeårige ansatte blev fejret på Ungdomskollegiet.

I starten af november har Skolefor-eningen holdt sin årlige jubilæums-fest for ansatte, der har været i Sko-leforeningens tjeneste i 25 og 40 år. I år har ikke mindre end 21 medarbejdere haft 25 års jubilæum, 40 års ju-bilarer var der seks af.

- Vi vil gerne sige jer tak for et mangeårigt samarbejde og indsats for Skoleforeningen, sagde Skolefor-eningens formand, Udo Jessen under sammenkomsten på Ungdomskolle-giet i Flensborg. Skoleforeningens di-rektør, Anders Molt Ipsen, sagde:

- Det arbejde vi udfører i Skolefor-eningen er til for dem, der gerne vil være en del af vort fællesskab. Og det er vel ikke helt ringe at kunne få lov til at arbejde med børn, unge på baggrund af forældrenes frie tilvalg. I den sammenhæng kan vi glæde os over, at de frie rammer og mulighe-derne for frie tilvalg ikke har været til ulempe for vort arbejde, sagde han og tilføjede:

- Mon ikke også det skyldes, at Skoleforeningens mange medar-bejdere er bevidste om, at frihed, åbenhed og åndsfrihed er med til at frisætte kræfter, der giver et engage-ment, der er afgørende for, at vore børn, unge og forældre synes om at være med hos os.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

40års jubilarerne: Inga Mees-Voigt, Marie-Luise Wille, Helle Wind Skadhauge, Lone Anker Jakobsen og Anke Anthonisen.

TILMELDING

TIL HELDAGSSKOLEN

STARTER NU

Der er heldagsskole på følgende skoler:
A. P. Møller Skolen, Bredsted Danske Skole, Cornelius Hansen Skolen, Gustav Johannsen-Skolen, Harreslev Danske Skole, Hiort Lorenzen-Skolen, Husum Danske Skole, Jens Jessen-Skolen, Jes Kruse-Skolen, Læk Danske Skole og Sønder Brarup Danske Skole.

Læs mere i din skoles heldagsskolefolder, der udleveres i starten af december!

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

Dragerne flyttede ind på Kaj Munk Skolen

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Udvidelse

Tæt samarbejde i Kappel til gavn for alle børnene.

Kaj Munk Børnehave i Kappel er flyttet ind på skolen med en børne-gruppe.

De to danske institutioner samt fritidshjemmet ligger nærmest væ-vet ind i hinanden på H. C. Andersen vej i byen, og det har igennem tiden givet en masse synergieffekter. Så-ledes flyttede børnehaven for fire år siden ind i den forhenværende sko-lelederbolig med en gruppe, som nu kom til at hedde Dragehuset.

Forleden flyttede »Dragerne« så ind i helt nye lokaler på selve sko-len - da der i den trådløse internet-tid ikke længere var brug for et it-lokale. Og dragehuset er nu blevet til myretuen, hvor førskolebørnene holder til.

- Skolen skal have en stor tak. Det er jo dem, der har haft hele bøvet med ombygning og støv. Det har vi

i bygningerne ved siden af jo ikke mærket noget til, sagde børnehave-leder Irid Stefani under indvielsen af det nye børnehaverum. Hun påpe-gede, at skole og børnehave ikke kun er rykket tættere på hinanden fy-sisk, men netop har udstukket nogle retningslinjer for et mere forpligten-de samarbejde.

Ikke uden skolen

Skoleleder Helga Bade var helt enig.

- Vi er glad for, at I er flyttet ind hos os. Det er en del af et mere for-pligtende samarbejde, sagde hun.

Børne og Skolefritidschef Birgit Messerschmidt roste det gode sam-arbejde i mindretalsinstitutionerne, som havde ført til, at Skoleforenin-gen kunne imødekomme børneha-vens ønske om flere vuggestueplad-ser.

- Det havde vi ikke kunnet uden, at dragegruppen flyttede ind på sko-len, sagde hun.

I Kaj Munk Børnehave er der for tiden plads til ti vuggestuebørn, en

Drage-gruppen har fået et nyt hjem i det forhenværende edb-lokale.

familiegruppe med børn fra et til

seks og 40 børnehavebørn.